

Turnustjenesten for leger

Del 1 Innledning. Retningslinjer for turnustjenestens innhold	side	3
1.0 Innledning		3
1.1 Turnuslisenser og autorisasjon		3
1.1.1 Turnuslisens		3
1.1.2 Autorisasjon		3
1.2 Relevante lover og forskrifter		4
Del 2 Organisatoriske forhold og ansvarsfordeling		5
2.1 Sosial- og helsedirektoratet (SHdir)		5
2.2 Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH)		5
2.3 Fylkesmannen		5
2.4 Sykehus/helseforetak og private sykehus		5
2.5 Kommune		6
2.6 Kulletts turnuskomitè (KTK) og Studentenes turnuskomitè (STK)		7
Del 3 Retningslinjer for administrasjon av turnustjenesten for leger		8
3.1 Påmelding til turnustjeneste		8
3.2 Påmeldingsfrister		8
3.3 Fordeling av turnusplasser		8
3.4 Særplass		9
3.5 Barneplass		9
3.6 Parplass		10
3.7 Utsettelse		10
3.8 Bytte av turnusplass		10
3.9 Ferie og fravær		11
3.10 Tilskudd til reise og flytting		11
3.11 Turnustjeneste for kandidater med utenlandsk utdanning		11
Del 4 De ulike aktørenes plikter		13
4.1 Turnuslegen		13
4.2 Turnusstedet		13
Del 5 Saksgang når det oppstår problemer med gjennomføring av turnustjenesten		15
5.1 Forhold som kan lede til at turnustjenesten ikke godkjennes		15
5.1.1 Mangelfulle faglige kunnskaper og ferdigheter		15
5.1.2 Manglende egnethet for yrket		15
5.2 Forlengelse av tjenesten		15
5.3 Forhold på turnusstedet		15
5.4 Saksgang når turnusleger ikke fungerer i turnus		16
Del 6 Praktiske opplysninger		17
Vedlegg: 1) Målbeskrivelse for turnustjenesten for leger		
2) Forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege, 2001-12-20 nr 1549.		
3) Adressater		

Del 1 Innledning. Retningslinjer for turnustjenestens innhold

1.0 Innledning

Turnustjenesten er overgangen mellom det medisinske studium og selvstendig arbeid som lege. Tjenesten kompletterer grunnutdanningen og er obligatorisk for å oppnå autorisasjon som lege. Formålet med turnustjenesten er at turnuslegen under særlig veiledning, opplæring og supervisjon skal få nødvendig erfaring og kyndighet til å kunne utøve legeyrket på en forsvarlig måte.

Turnustjenesten for leger er regulert av forskrift 2001-12-20 nr. 1549 Forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege (turnusforskriften). Forskriften er gitt med hjemmel i lov om helsepersonell (helsepersonelloven) §48, lov om spesialisthelsetjenesten m.m. §3-5 og lov om helsetjenesten i kommunene §6-1.

Dette rundskrivet utdyper og fortolker forskriften og erstatter tidligere rundskriv IK-17/98.

1.1 Turnuslisens og autorisasjon

1.1.1 Turnuslisens

Turnuslisens blir utstedt av Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH), jf kapittel 1 a i forskrift om lisens til helsepersonell av 21. desember 2000 nr. 1379 og turnusforskriften §3. Kandidaten må fremvise dokumentasjon på at han eller hun har oppnådd graden cand.med før turnuslisens utstedes. SAFH sender turnuslisensen til personalavdelingen ved det sykehuset/helseforetaket der kandidaten starter sin turnustjeneste. Etter gjeldende praksis omfatter turnuslisens også adgang til å delta i kommunal legevaktordning under supervisjon.

Både turnuslegen og turnusstedet har en selvstendig plikt til å påse at turnuslisens foreligger før oppstart av tjenesten/arbeidsforholdet. Turnuslegen skal ikke påbegynne turnustjeneste før turnuslisens foreligger.

1.1.2 Autorisasjon

Når turnustjenesten er fullført er turnuslegen selv ansvarlig for å søke om autorisasjon som lege. Søknaden sendes SAFH, som utsteder autorisasjon på grunnlag av attestasjon av godkjent turnustjeneste, jf helsepersonelloven §48, som lyder:

Rett til autorisasjon etter søknad har den som:

- a) har bestått eksamen i vedkommende fag ved norsk universitet, høgskole eller videregående opplæring,
- b) har gjennomført praktisk tjeneste fastsatt i forskrift gitt av departementet,
- c) er under 75 år og ikke er uegnet for yrket.

Rett til autorisasjon etter søknad har også den som:

- a) har utenlandsk eksamen som anerkjennes som jevn god med tilsvarende norsk eksamen,
- b) har utenlandsk eksamen som er anerkjent etter avtale om gjensidig godkjenning etter § 52, eller
- c) på annen måte har godtgjort å ha den nødvendige kyndighet.

Departementet kan i forskrift bestemme at helsepersonellgrupper som ikke omfattes av første ledd, kan gis autorisasjon etter søknad. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på hensynet til pasientsikkerhet, innhold og formålet med utdanningen, i hvilken utstrekning yrket utøves selvstendig og hensynet til harmonisering med andre land. Departementet kan i forskrift fastsette tilleggskrav for autorisasjon for den enkelte helsepersonellgruppe, herunder at kravene skal gjelde for de som allerede har autorisasjon eller offentlig godkjenning ved forskriftens ikrafttredelse.

1.2 Relevante lover og forskrifter

Lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven)

Forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege (turnusforskriften) (vedlegg 1)

Lov om spesialisthelsetjenesten m.m. 1999-07-02 nr 61 §3-5

Lov 19. november 1982 nr 66 om helsetjenesten i kommunene §6-1

Lov 2. juli 1999 nr 63 om pasientrettigheter kapittel 3 og §4-1

Del 2 Organisatoriske forhold og ansvarsfordeling

2.1 Sosial- og helsedirektoratet (SHdir)

Sosial- og helsedirektoratet har det overordnede ansvar for turnustjenesten. SHdir har delegert det administrative og praktiske arbeidet med turnustjenesten og myndighet til å behandle søknader om turnuslisens og autorisasjon til Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH). SHdir utbetaler turnustilskudd til kommunene jf turnusforskriften §17, SAFH utbetaler tilskudd til de regionale helseforetak (RHF) og private sykehus/helseforetak som har turnusleger. Tilskuddene er øremerket til veiledning av turnusleger.

2.2 Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH)

Sosial- og helsedirektoratet har delegert det administrative og praktiske arbeidet med turnustjenesten til SAFH. SAFH bestiller antall turnusplasser i RHF som skal sørge for å opprette et tilstrekkelig antall plasser som oppfyller målbeskrivelsen i sine helseforetak/ sykehus. SAFH er delegert myndighet til å gi pålegg om å ta imot turnusleger, jf turnusforskriften §11.

Universitetet i Oslo bistår SAFH i det praktiske arbeidet med trekning og valg av turnusplasser.

2.3 Fylkesmannen

Det enkelte fylkesmannsembete har ansvar for å opprette og godkjenne turnusplasser i kommunehelsetjenesten, og administrerer fordeling av turnusleger i kommunehelsetjenesten innen sitt fylke, turnusforskriften § 10 tredje ledd. Fylkesmannen kan ved behov anmode SAFH om å gi en kommune pålegg om å opprette turnusplass og motta turnuslege, turnusforskriften §11. Fylkesmannen fører tilsyn med at turnustjenestens innhold og gjennomføring er i samsvar med myndighetenes krav.

Fylkesmannen arrangerer kurs for turnuslegene når de er i kommunehelsetjenesten.

2.4 Sykehus/helseforetak og private sykehus

Sykehus/helseforetak plikter etter spesialisthelsetjenesteloven §3-5 å delta i undervisning og opplæring av turnusleger slik at turnustjenesten kan utøves i tråd med gjeldende målbeskrivelse. Sykehuset/helseforetaket har arbeidsgiveransvaret for turnuslegene, og turnuslegene inngår i virksomheten på linje med øvrige leger med de rettigheter og plikter som følger av arbeidsforholdet, se turnusforskriften §14 første ledd. Det vises også til lov om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. av 4 februar 1977 nr 4.

Sykehuset/helseforetaket beslutter ved hvilke relevante avdelinger sykehuset/helseforetaket kan tilby turnusplass i tråd med turnusforskriften §4. Turnusplassene godkjennes av SAFH på bakgrunn av en vurdering fra Fylkesmannen i det aktuelle fylket. Der forholdene ligger til rette for det, bør tjeneste ved psykiatrisk avdeling inkluderes som en del av turnustjenesten. Turnusstedets plikter følger av turnusforskriften §§13 og 14 siste ledd.

Sykehusavdelinger som mottar turnusleger skal sørge for å oppnevne en personlig veileder for turnuslegen. Det anbefales å gjennomføre et introduksjonskurs for turnuslegene.

Den som er ansvarlig for turnustjenesten ved sykehuset/helseforetaket (som regel ansvarlig overlege) bør tilpasse arbeidsforholdene på avdelingen slik at turnuslegen får delta i de aktiviteter som er nødvendig for å oppfylle målbeskrivelsen, herunder tilstedeværelse ved intern undervisning. Turnuslegen skal ta aktivt del i de daglige rutinemessige oppgaver og i den interne undervisningen, inklusiv vaktarbeid, jf målbeskrivelsen.

Ved tiltredelsen bør turnuslegen få utlevert en informasjonsmappe som inneholder opplysninger om sykehusets organisasjon, aktuelle telefonnumre, vaktplan, m.m. Det vises også til Den norske

legeforenings veileder for turnus i sykehus.

Hver avdeling bør sørge for at turnuslegene har tilgjengelig en oppdatert prosedyresamling. Denne bør beskrive den praktiske håndtering av de mest sentrale medisinske problemstillingene ved den aktuelle avdeling.

Dersom det ikke er mulig å få oppnådd kravene i målbeskrivelsen på et turnussted, og deler av turnustjenesten må gjennomføres ved et annet sted, er helseforetaket ansvarlig for å dekke eventuelle kostnader forbundet med dette. SHdir viser til Overenskomst mellom Den norske lægeforening og NAVO-Helse, der turnusleger har rett til dekning av reise- og flytteutgifter etter de bestemmelser som gjelder i helseforetaket. IS-21/2004 dekker ikke ovennevnte utgifter.

Det vises også til Rundskriv IS-2 fra SHdir der Helseforetak forplikter seg til å medvirke i opplæring og stille praksis- og turnusplasser til rådighet.

2.5 Kommune

I medhold av kommunehelsetjenesteloven §6-1 plikter kommunene å medvirke til praktisk opplæring av turnusleger og å stille turnusplasser til rådighet slik at turnustjenesten kan utøves i tråd med gjeldende målbeskrivelse. Kommunene har arbeidsgiveransvaret for turnuslegene, og turnuslegene inngår i virksomheten på linje med øvrige leger, med de rettigheter og plikter som følger av arbeidsforholdet. Det vises til lov om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. av 4 februar 1977 nr 4, og rammeavtale mellom KS og Dnlf (ASA 4310) Del V Turnusleger og offentlig legearbeid mv.

I følge turnusforskriften §4 siste ledd skal tjenesten i kommunehelsetjenesten i hovedsak utføres i klinisk allmenntilleggsmedisin som innbefatter allmenntilleggsmedisinske offentlige legeoppgaver. Kommunen er ansvarlig for at turnustjenestens innhold og gjennomføring er i samsvar med målbeskrivelsen og har ansvaret for at tilfredsstillende veiledning etableres. Kommunen plikter å ta imot den tildelte turnuslegen, turnusforskriften §14 siste ledd.

Turnustjeneste i kommunehelsetjenesten kan ikke påbegynnes før sykehusturnus er godkjent. Dokumentasjon på godkjent sykehusturnus og turnuslisens framvises til personlig veileder i kommunen før turnus i kommunen påbegynnes.

Ved turnusstart bør veilederen og turnuslegen sammen gjennomgå målbeskrivelsen. Det forutsettes at målbeskrivelsen er kjent for relevant personell i kommunen.

Turnusstedets plikter følger av turnusforskriften §13. Turnuslegen skal gis anledning til å delta i alle de vesentlige deler av kommunens helsetjeneste på en tilfredsstillende måte. Turnuslegen skal under kommunal legevakt ha mulighet til å kontakte veileder eller annen lege.

For nærmere beskrivelse av veilederoppgaver vises det til heftet "Veileder for turnus i kommunehelsetjenesten" av Den norske lægeforening.

Fylkesmannen arrangerer kurs for turnusleger, fysioterapeutkandidater og kiropraktorkandidater når de er i kommunehelsetjenesten. Formålet med kurset er å gjennomgå det offentlige helsearbeidet og gjeldende regler på dette område. Det forventes at turnuslegene gis anledning til å delta på disse kursene som er en del av turnustjenesten.

Som et faglig supplement til den daglig veiledning i kommuneturnus, er det etablert gruppebasert turnusveiledning. Gruppeveiledning kommer i tillegg til Fylkesmannens turnuskurs. Alle turnusleger skal ha et tilbud om gruppebasert turnusveiledning som er en del av kommuneturnus. Veiledersamlingene skal sikre kvaliteten på turnustjenesten og det forventes at samtlige turnusleger deltar på disse samlingene. Alle fylkene er med i ordningen med gruppebasert turnusveiledning. Fylkesmannen har ansvaret for ordningen og for at det i hvert fylke er ansatt en gruppeveileder.

2.6 Kulletts turnuskomité (KTK) og Studentenes turnuskomité (STK)

Studentenes turnuskomité (STK) fungerer dels som opplæringssted for kulletts turnuskomité (KTK), dels som studentorgan som tar opp alle turnussaker. Hvert avgangskull ved det enkelte studiested har en turnuskomité (KTK). KTK/STK har bl.a ansvar for å behandle søknader om barne- og parplasser, se pkt 3.5 og 3.6.

Del 3 Retningslinjer for administrasjon av turnustjenesten for leger

3.1 Påmelding til turnustjeneste

For å kunne delta i fordeling av turnusplasser må påmelding sendes Universitetet i Oslo. Informasjon om påmelding og tidsfrister finnes på internettsiden til Universitetet i Oslo (www.med.uio.no/turnus) og SAFH sin internettside (www.safh.no), der man også kan laste ned påmeldingsskjema. Den enkelte er selv ansvarlig for å holde seg orientert om søknadsfristene.

Påmelding til turnustjeneste er bindende, jf turnusforskriften §6.

Kandidater som har meldt seg på til turnustjeneste på ordinær måte og har valgt plass, skal gjennomføre hele turnustjenesten for å få tjenesten godkjent, se også turnusforskriften §20.

Kandidater som har meldt seg på til turnustjeneste og som har vært med i trekningen, men som ikke deltar ved valget eller lar være å møte opp ved turnusstart uten særskilt godkjent grunn, mister turnusplassen, se turnusforskriften §15. Kandidaten kan melde seg til ny turnustjeneste, men mister sin sjanse til å være med i ny ordinær turnustrekning ved at vedkommende ikke selv kan velge, men vil få anvist turnussted. Turnuslisens eller annen lisens vil bli holdt tilbake inntil forpliktende avtale om turnustjeneste er inngått med SAFH. Hvis det oppstår ledig turnusplass ved den aktuelle turnusstart eller senere, kan de få anvist plass.

3.2 Påmeldingsfrister

Fristen for turnusstart 15.februar er for tiden 1.mai året før, og fristen for turnusstart 15.august er 1.november året før.

Som hovedregel gjelder de samme fristene for søknad om utsettelse eller fordelingsfordeler.

Påmelding til turnustjeneste vil som regel skje før avsluttende eksamen er bestått. I de tilfeller påmelding er sendt og avsluttende eksamen ikke er bestått, må SAFH underrettes umiddelbart.

3.3 Fordeling av turnusplasser

SAFH utarbeider en liste over de turnusplasser som kan benyttes. Kandidaten får tildelt et tilfeldig nummer som angir rekkefølgen for valg av turnusplass i henhold til den oppsatte listen, se turnusforskriften §12. Til turnusplass i sykehus er det knyttet et fylke hvor kommunetjenesten skal gjennomføres. Hensynet til fordelingen av turnusleger på landsbasis kan medføre at turnustjeneste i kommunehelsetjenesten må gjennomføres i annet fylke enn sykehusturnus.

Kandidaten er selv ansvarlig for å følge opp trekning og valg.

Valget til kommuneturnus foregår etter tilsvarende retningslinjer som ved valg av sykehusplass og fylke. Turnuslegen kan velge mellom kommuner i det aktuelle fylket. Ved utarbeiding av listen over turnusplasser i kommunene tar fylkesmannen hensyn til legedekningen i kommunen og hvor det kan skaffes turnusplass med god faglig veiledning. Fra 2005 skal valget av turnusplass i kommunehelsetjenesten skje elektronisk.

Av hensyn til rekruttering av leger og stabilisering av legedekningen i utkantstrøk kan det av distriktsmessige hensyn ved noen turnustrekninger bli holdt tilbake et visst antall sentrale turnusplasser ved hovedvalget, slik at utkantstrøk er sikret turnuslege. På grunn av et uventet frafall av turnusleger fra påmelding og trekning til turnusstart kan det være nødvendig å gjennomføre dette tiltaket. SAFH er delegert ansvar for å administrerer dette, og vurderer fra turnusstart til turnusstart antallet turnusplasser som eventuelt skal holdes tilbake. Beslutningen bekjentgjøres senest 1 måned før trekningen starter. Denne ordningen benyttes ved de trekningene der det kan oppstå et

misforhold mellom antall påmeldte og antall turnusplasser, med risiko for at det vil bli stående ubenyttede plasser i utkantområder.

Medisinske studenter kan fra 10. semester melde seg til turnustjeneste i Finnmark eller Sogn og Fjordane. Disse er garantert turnusplass og vet i god tid hvor de skal avtjene turnustjenesten. Denne særordningen gjelder inntil videre for disse fylkene. Påmelding til slik turnustjeneste er bindende. Påmelding sendes til SAFH, med kopi til Universitetet i Oslo.

Valg av turnusplass mv. etter turnusforskriften §12 er ikke enkeltvedtak og kan ikke påklages.

3.4. Særplass

Turnusleger med særlige behov kan søke Statens autorisasjonskontor for helsepersonell om å få utføre turnustjenesten på et bestemt sted etter særskilte kriterier, se turnusforskriften §9. Hovedregelen er at den som skal utføre turnustjeneste plikter å legge forholdene til rette slik at tjenesten kan gjennomføres uten særtildeling av turnusplass. Særplass kan innvilges hvis spesielle forhold tilsier at vedkommende bør utføre turnustjenesten på et bestemt sted. Behovet for særplass skal dokumenteres i søknaden. Den som har fått innvilget søknad om særplass deltar ikke i trekning og valg, men får anvist turnusplass utenom den ordinære trekningen.

Vilkår for å få tildelt særplass fremgår av turnusforskriften §9 bokstav a til d. Etter §9d kan man etter en helhetsvurdering få tildelt særplass dersom det foreligger "andre særlige grunner". Slike grunner kan for eksempel foreligge dersom ektefelle, registrert partner, samboer eller barn av kandidaten har en alvorlig sykdom som tilsier at vedkommende vanskelig kan flytte eller klare seg alene. Bestemmelsen praktiseres strengt og det skal mye til for at det anses å foreligge særlige grunner etter §9d.

Det presiseres at følgende grunner enkeltvis eller sammen, ikke anses tilstrekkelig for innvilgelse av særplass:

- Ektefelles arbeids- og/eller utdannings situasjon.
- Ansvar for eller besøksrett til barn, med unntak av de tilfeller som kommer inn under forskriftens §9 a og b.
- Arbeids- eller forskningssituasjon eller økonomiske forhold. Turnustjenesten regnes som hovedbeskjeftigelse.

Ved søknad om særplass må det søkes om å få plass på et bestemt sykehus og i et bestemt fylke. De som søker særplass i Oslo må regne med å få tildelt turnusplass i hovedstadsregionen. Ved tildelingen tilstrebes å ta hensyn til søkers ønsker. Søknaden sendes til SAFH. Avslag kan påklages til Sosial- og helsedirektoratet. Klagefristen er tre uker fra vedtaket er mottatt.

3.5 Barneplass

Forskriften har ingen bestemmelser om rett til barneplass. Ordningen er basert på praksis og administrerers av STK/KTK, se pkt 2.6. Barneplass er ikke det samme som særplass. Barneplasser ble opprettet av hensyn til at turnuslegers barn i skolepliktig alder så langt det lar seg gjøre skal unngå unødig bytte av skole i løpet av turnustiden.

Turnusleger som har daglig eller delt omsorg for barn som før eller under turnustjenesten når skolepliktig alder, får barneplass. Dette innebærer at de velger turnusplass før de øvrige. Søknad om barneplass skal skje ved påmelding til turnustjeneste og gjelder hele turnusperioden. I særlige tilfeller kan det gjøres unntak fra dette.

Turnusleger som har vært i permisjon og søker barneplass før de skal ut i kommuneturnus, vil ikke kunne få barneplass i et annet fylke enn de opprinnelig er tildelt.

Dersom turnuslegen er innvilget barne plass, men søker overflytting til et annet fylke, behandles søknaden som sær plass. Begrunnet søknad sendes SAFH som rette instans.

STK/KTK har ikke anledning til å avtale andre vilkår for barne plass eller gi enkelte turnusleger andre fordeler ved valget av turnus plass.

3.6 Par plass

Det er heller ikke forskriftsfestet rett til par plass, men ordningen er i likhet med barne plass basert på praksis. Par plass er ikke det samme som sær plass. Ordningen administreres av STK/KTK. Søknad om par plass skal skje ved påmelding til medisinsk turnustjeneste og gjelder hele turnusperioden. SAFH setter opp tilstrekkelig antall med par plasser.

Par plass innebærer at ektepar/samboere trekker samme nummer og gis turnus plass ved samme sykehus/helseforetak i samme fylke. Par plasser i kommunehelsetjenesten bør fortrinnsvis ligge innen dagpendleravstand fra hverandre.

3.7 Utsettelse

Turnustjenesten på 18 måneder skal som hovedregel utføres i direkte tilknytning til bestått medisinsk eksamen, se turnusforskriften §4, første ledd.

Turnusforskriften §7 regulerer utsettelse av påmelding til praktisk tjeneste mens §8 regulerer utsettelse av praktisk tjeneste etter påmelding.

Uten særskilt søknad kan påmelding til turnustjenesten utsettes slik at turnusstart forskyves med inntil 6 måneder etter forventet turnusstart, se turnusforskriften §7 første ledd.

Dersom særlige grunner foreligger, kan kandidaten søke SAFH om ytterligere utsettelse av påmelding til turnustjeneste, se turnusforskriften §7 andre ledd. Særlige grunner kan for eksempel være at kandidaten begynner i en forskerstilling der det ikke kreves turnuslisens eller autorisasjon som lege. Søknad om utsettelse på grunn av fødselspermisjon behandles også etter turnusforskriften §7, andre ledd.

Etter at påmelding er foretatt, kan kandidaten søke om utsettelse etter turnusforskriften §8. Innvilgelse forutsetter at det foreligger særlige grunner. Ved vurdering av om det foreligger særlige grunner til å utsette praktisk tjeneste etter påmelding, jf §8, må det antas at situasjonen har oppstått etter at kandidaten meldte seg på turnustjeneste og at det var vanskelig for kandidaten å forutse dette. Bestemmelsen kan for eksempel være aktuell dersom kandidaten etter påmelding blir enslig forsørger for barn under 12 år eller ved mer alvorlig eller langvarig sykdom. Kandidater som etter turnusforskriften §8 har blitt innvilget utsettelse etter påmelding, er sikret å velge turnus plass ved påfølgende trekning.

Det kan bare unntaksvis innvilges utsettelse av turnusstart utover fire år etter avlagt endelig eksamen.

Kandidat som innvilges utsettelse, er ansvarlig for å melde seg opp på ny.

Søknad om utsettelse etter turnusforskriften §7, andre ledd og §8 sendes til SAFH. Avslag kan påklages til SHdir. Klagefristen er tre uker fra søker mottar vedtaket.

3.8 Bytte av turnus plass

Det er ikke generell anledning til å bytte turnus plass etter valget. En eventuell søknad om bytte av turnus plass skal sendes til SAFH, som unntaksvis kan gi samtykke der særlig begrunnelse foreligger.

3.9 Ferie og fravær

Ferielovens bestemmelser gjelder for turnusleger som for andre arbeidstakere. For øvrig henvises til avtale inngått i 1988 mellom Yngre legers forening (YLF) og daværende Norske kommuners sentralforbund om at det skal gis minst en måneds varsel i de tilfeller turnustjenesten starter med ferie.

For turnustjeneste ved sykehus godtas et totalt feriefravær på fem uker fordelt likt på de aktuelle avdelinger. For turnusleger i kommunehelsetjenesten godtas inntil 2 ½ ukers feriefravær.

Turnustjenesten ved sykehus godkjennes med totalt inntil fire ukers fravær på grunn av sykdom og/eller særlige forhold (jf gjeldende lover og avtaler som regulerer arbeidstakerforhold), men ikke mer enn to uker ved hver enkelt av avdelingene turnuslegen skal tjenestegjøre ved. For tjeneste i kommunehelsetjenesten godtas slikt fravær med inntil 2 uker. Alt fravær skal dokumenteres.

Fravær som overstiger det som er omtalt ovenfor med inntil 4½ uke, må tas igjen. Er slikt fravær over 4½ uke, blir ikke den aktuelle tjenesten godkjent, men må tas igjen i sin helhet. Resttjeneste i sykehus bør utføres ved tilsvarende avdeling som turnuslegen har fravær fra. Turnuslegen er selv ansvarlig for å skaffe seg turnusplass for utførelsen av resttjenesten. Det skal ved resttjeneste benyttes allerede etablerte turnusplasser.

Turnusleger som pga svangerskaps- eller fødselspermisjon får avbrutt turnustjenesten i sykehus, skal ha rett til å fortsette sin turnus ved samme tjenestested etter endt permisjon, jf Overenskomst mellom NAVO og Den norske lægeförening (A2) § 8.3.3.

Tjenesteperiode på under 2 måneder godkjennes som hovedregel ikke. I særlige tilfeller kan det gjøres unntak fra dette. Begrunnet søknad sendes SAFH.

Dersom arbeidsgiver godtar det, kan turnuslegen gjennomføre tjenesten i redusert stilling. For å få tjenesten godkjent som turnustjeneste kan ikke turnuslegen gå i mindre enn 50 % stilling. Informasjon om dette sendes til SAFH. Dersom turnuslegen har redusert stilling, må vedkommende utføre tjeneste tilsvarende lenger. Fraværsgrenser økes i slike tilfeller svarende til stillingsbrøken.

3.10 Tilskudd til reise og flytting

Tilskudd til reise og flytting for turnusleger og fysioterapeutkandidater (samt noen jordmorkandidater) rundskriv IS 21/2004, erstatter tidligere rundskriv IK-32/89 og IK-24/98. Sammenlignet med tidligere år er rammen betydelig redusert, slik at det med virkning fra 2005 er foretatt en omlegging av vilkårene. Tilskudd ytes av hensyn til legedekningen i distriktene og etter gjeldende budsjettamme fastsatt i St.prp nr 1 fra Helse- og omsorgsdepartementet.

Ved reise for å utføre turnustjeneste i helseforetak, privat opptreningsinstitusjon eller kommunehelsetjenesten, ytes tilskudd til å dekke utgifter som overskrider fastsatt egenandel.

Etter tidligere regelverk omfattet ordningen samtlige turnusleger, fysioterapeut- og jordmorkandidater. Fra 2005 ytes tilskudd til flytting til turnusleger, fysioterapeutkandidater og jordmorkandidater med utsatt turnustjeneste som skal tiltre turnustjeneste i Finnmark, Troms (med unntak av kommunen Tromsø), Nordland eller Sogn og Fjordane. For kandidater som skal tiltre turnustjeneste andre steder i landet ytes tilskudd for flytteutgifter som overstiger en fastsatt egenandel. Ordningen administreres av SAFH som etter søknad gir forhåndstilsagn om tilskudd. Søknadsskjema kan lastes ned fra www.safh.no, der man også finner nærmere opplysninger om ordningen.

3.11 Turnustjeneste for kandidater med utenlandsk utdanning

Personer med bestått utenlandsk cand.med eksamen eller som har utenlandsk godkjenning som lege, kan måtte gjennomføre norsk turnustjeneste for å få norsk autorisasjon som lege, se turnusforskriften § 2, første og andre ledd. SAFH vil kunne gi nærmere informasjon om hvorvidt det i

det enkelte tilfelle stilles krav om gjennomføring av norsk turnustjeneste og i hvilket omfang og eventuelt andre krav som må oppfylles for å få norsk autorisasjon.

Bestemmelser om påmelding, valg og gjennomføring av turnustjenesten osv er som for kandidater utdannet i Norge. I tillegg kreves at kandidaten inngår bindende avtale med SAFH om å gjennomføre hele turnustjenesten som vilkår for godkjenning av tjenesten, se turnusforskriften §20.

Den som har fått innvilget fritak for deler av turnustjenesten på grunnlag av annen tjeneste, deltar ikke i ordinær påmelding til turnustjeneste og deltar ikke i fordeling av turnusplasser. For gjennomføring av resttjenesten skal vedkommende selv skaffe seg turnusplass blant allerede etablerte turnusplasser som måtte være ledige. Det opprettes ikke nye plasser når det befinner seg tomme turnusplasser i landet. Ved å kontakte Fylkesmannen i det aktuelle fylke kan turnuslegen få informasjon om ledige turnusplasser. Tilsvarende kan SAFH være behjelpelig med oversikt over ledige turnusstillinger i sykehus/helseforetak.

Del 4 De ulike aktørenes plikter

4.1 Turnuslegen

Turnuslegen har oppmøteplikt på turnusstedet, jf turnusforskriften §15. Hvis turnuslegen har deltatt i trekning og fått trekningsnummer, og uten godkjent grunn lar være å velge turnusplass eller ikke møter opp ved turnusstart, får turnuslegen ikke mulighet til å være med i senere ordinære turnustrekning og får heller ikke turnuslisens, se pkt 3.1.

Dersom turnuslegen er hindret i å delta i valget eller i å tiltre turnustjenesten, skal SAFH umiddelbart underrettes. SAFH skal foreta en vurdering om uteblivelsen skyldes grunner som kan godkjennes, for eksempel akutt alvorlig sykdom eller uventede, vesentlige endringer av livssituasjonen.

Turnuslegen plikter å utføre sitt arbeid i samsvar med de krav til faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp som kan forventes ut fra helsepersonellens kvalifikasjoner, arbeidets karakter og situasjon for øvrig, se helsepersonelloven §4 Forsvarlighet.

Turnuslegen er selv ansvarlig for at turnuslisens foreligger før han eller hun begynner på sin turnustjeneste.

4.2 Turnusstedet

Turnusstedets plikter følger av turnusforskriften §§13 og 14 siste ledd. Hvert turnussted (sykehus/helseforetak og kommune) sender en skriftlig orientering til kandidaten/turnuslegen senest to måneder før tiltredelsesdato. Orienteringen bør omfatte relevante faglige, praktiske og sosiale forhold ved turnusstedet, samt inneholde en lokal arbeidsplan som muliggjør oppfølgingen av målbeskrivelsen. Det bør fremgå hvem som skal være turnuslegens veileder under turnustjenesten.

Turnusstedet er også ansvarlig for å påse at det foreligger turnuslisens for de turnuslegene som begynner i turnustjeneste. Turnuslisensene blir sendt til personalavdelingen ved de aktuelle helseforetak/sykehus før turnusstart. Hvis noen av turnuslegene mangler turnuslisens skal SAFH kontaktes umiddelbart. Turnusleger skal ikke påbegynne turnustjeneste før turnuslisens foreligger. Turnuslegen kan ikke påbegynne kommuneturnus før sykehusturnus er godkjent.

Veiledning er den oppfølgingen som turnuslegen får av den personlig oppnevnte veilederen. Turnuslegen vil få løpende veiledning i tilknytning til arbeidsoppgavene. Denne prosessen betegnes som "opplæring under supervisjon", og veiledningsoppgaver i denne sammenheng er ikke begrenset til den oppnevnte veileder. Det understrekes imidlertid at veileder har et "overoppsyn" med turnuslegen.

Veileder følger opp turnuslegen slik at tjenesten gjennomføres i tråd med målbeskrivelsen. Veiledning skal bidra til refleksjon over egen arbeidsform og egne strategier for problemløsning, slik at turnuslegen blir bedre i stand til å mestre yrkesrollen. Veiledning er et viktig virkemiddel for å nå målsetningen med turnustjenesten. Arbeidsgiver har ansvaret for at det settes av tilstrekkelig tid til planlagt veiledning gjennom hele turnusperioden. I følge bestillerdokumentet fra Helse- og omsorgsdepartementet til de regionale helseforetakene (RHF) beskrives utdanning av helsepersonell som en hovedoppgave for helseforetakene slik at RHF skal sørge for kvalitativt godt tilbud og tilstrekkelig kapasitet i utdanningen av helsepersonell som har spesialisthelsetjenesten som læringsarena. RHF har tilsvarende forpliktelser ovenfor turnuskandidater.

Veiledningen må ta utgangspunkt i den praksis turnuslegen utfører og foregå i en dialogform. Grunnlag for veiledning kan være et konkret lege/pasientforhold, hvor begrunnelse for handling blir utdypet, eller det kan være etiske og/eller personlige problemstillinger tilknyttet fagutøvelsen og legens ulike roller i forhold til disse. Veileder skal bidra til turnuslegens refleksjon over egen faglig adferd og de verdier og holdninger som ligger til grunn for denne.

Både i løpet av tjeneste i sykehus og i kommunehelsetjenesten, er det viktig at veileder og turnuslege gjensidig vurderer og tar opp eventuelle problemer i henhold til målbeskrivelsen. Dette gjelder både turnuslegens egnethet og egeninnsats for å oppfylle målbeskrivelsen og eventuelle uheldige forhold på det aktuelle turnusstedet. Dersom det oppstår problemer med gjennomføringen av turnustjenesten følges saksgangen som omtales i del 5.

Vurdering underveis i turnusperioden og evaluering ved slutten av hver periode er en del av grunnlaget for attestasjon i forbindelse med godkjenning av turnustjenesten og søknad om autorisasjon.

Den enkelte avdeling/kommune er ansvarlig for å dokumentere at turnustjenesten er godkjent, og forsikre seg om at turnustjeneste ved andre avdelinger er godkjent før turnuslegen kan påbegynne turnustjeneste ved et nytt turnussted.

Del 5 Saksgang når det oppstår problemer med gjennomføring av turnustjenesten

5.1 Forhold som kan lede til at turnustjeneste ikke godkjennes

Det er i hovedsak to typer forhold som kan medføre at turnustjeneste ikke godkjennes. Det kan være mangelfull kyndighet (mangelfulle faglige kunnskaper eller ferdigheter), og/eller det kan være forhold ved turnuslegens atferd, personlighet eller lignende som gjør at vedkommende ikke anses egnet/skikket til å utøve legeyrket.

Turnuslege skal, i likhet med annet helsepersonell, opptre faglig forsvarlig, se helsepersonelloven §4. Det kreves at vedkommende kan samhandle og samarbeide med annet helsepersonell, og kommunisere muntlig med pasienter og pårørende, jf pasientrettighetsloven kapittel 3 og § 4-1, og vise respekt for pasienter og pårørende. Det kreves også at vedkommende har selvinnsikt til å kjenne sine egne styrker og svakheter, kan samarbeide og kommunisere med sine kolleger, anmode om assistanse fra annet helsepersonell eller henvise pasienten videre. Turnuslegen skal opptre innen rammene for sin kompetanse og har plikt til å søke bistand når dette er nødvendig.

5.1.1 Mangelfulle faglige kunnskaper og ferdigheter

Hvis det avdekkes at turnuslegen ikke innehar de teoretiske eller praktiske ferdigheter som må forventes på det stadiet vedkommende befinner seg, eller det er mistanke om at manglende kunnskaper og ferdigheter er årsak til at turnuslegen unnlater å ta ansvar eller å vise slik grad av selvstendighet som kreves av en turnuslege, kan det stilles krav om at turnustjenesten må utføres helt eller delvis på nytt, jf turnusforskriften §20 andre ledd. Det forutsettes at turnuslegen tilegner seg manglende kunnskaper og ferdigheter i løpet av denne tiden for at tjenesten kan godkjennes.

I særlige tilfeller kan det stilles krav om at turnuslegen må skaffe seg kompetanse på nærmere fastsatte områder før vedkommende kan fullføre turnustjenesten, jf turnusforskriften §20.

5.1.2 Manglende egnethet for yrket

Det kan være en glidende overgang fra mangelfulle faglige ferdigheter til manglende egnethet eller skikkethet. Når det stilles spørsmål til om en turnuslege er egnet eller skikket for yrket, er det som regel på grunn av forhold ved vedkommendes atferd, psykiske helse, personlige egenskaper eller annet. Statens helsetilsyn kan kalle tilbake turnuslisens etter helsepersonelloven §57 dersom turnuslegen er uegnet til å utøve sitt yrke forsvarlig.

Etter helsepersonelloven § 48 andre ledd bokstav d) er det et vilkår for å få autorisasjon at man "ikke er uegnet for yrket". Helsepersonelloven §57 som omhandler grunner for å tilbakekalle autorisasjon, lisens mv, kan gi en viss rettleiding i hva som ligger i "uegnet for yrket". Statens helsepersonellnemnd har uttalt at spørsmålet om nektelse av autorisasjon etter §§ 48 og 53 i hovedsak skal vurderes på samme måte som tilbakekall av autorisasjon etter § 57, det vil si at listen for når noen skal anses uskikket er i hovedsak parallell i de to typer saker.

5.2 Forlengelse av tjeneste

Det kan stilles krav om at hele eller deler av den praktiske tjenesten i sykehus og/eller i kommunehelsetjenesten må utføres på nytt, jf turnusforskriften §20. En forlengelse av tjenesten kan være aktuell når dette kan medføre at tjenesten blir godkjent. Nødvendig forlengelse bør normalt ikke overstige to måneder i sykehustjenesten eller to måneder i kommunehelsetjenesten. En eventuell ytterligere forlengelse vurderes av det aktuelle turnusstedet og SAFH. Staten kan normalt ikke yte godtgjørelse til turnusstedet ved slik forlengelse.

5.3 Forhold på turnusstedet

Dersom turnuslegen finner at forholdene på tjenestestedet i særlig grad avviker fra retningslinjene og dette på tross av anmodning ikke er bedret eller rettet opp, skal Fylkesmannen kontaktes. Hvis

forholdene på tjenestestedet ikke kan utbedres med bistand fra Fylkesmannen, kan det være nødvendig å tildele turnuslegen en annen turnusplass. Dersom Fylkesmannen i tjenestefylke ikke kan skaffe turnuslegen ny turnusplass, må SAFH informeres og medvirke til at turnuslegen, uten unødig opphold, tildeles ny turnusplass.

5.4 Saksgang når turnusleger ikke fungerer i turnus

Dersom det avdekkes at turnustjenesten ikke gjennomføres i tråd med gjeldende regelverk og målbeskrivelse, skal turnusveileder umiddelbart gjøre turnuslegen oppmerksom på dette og informere ansvarlig lege om forholdet. Det skal dokumenteres skriftlig at dette er gjort. Det er viktig å få klarlagt årsaken til at turnustjenesten kan bli underkjent og på bakgrunn av dette vurdere om tjenesten likevel kan bli godkjent dersom det settes i verk konkrete tiltak og disse gjennomføres på en tilfredsstillende måte. Turnusstedet skal forsøke å hjelpe turnuslegen hvis situasjonen ligger til rette for det, turnusforskriften § 16.

Løses ikke saken på denne måten, må den løftes oppover i systemet fra ansvarlig lege på sykehusavdelingen eller ansvarlig lege i kommunen, til SAFH og eventuelt det lokale helsetilsyn, som etter anmodning kan gi råd og veiledning til aktørene. I første omgang vil SAFH kontakte turnuslegen for å få vedkommendes syn på saken, hva som er årsaken til at turnustjenesten ikke kan godkjennes og eventuelle tiltak som kan bidra til godkjenning av tjenesten. Ved behov kan SAFH innhente ytterligere dokumentasjon for å få belyst saken. Dersom svikten ligger i manglende faglig kunnskap eller ferdighet, vil SAFH kunne vurdere graden og typen av mangler og foreslå tiltak som er egnet for å reparere manglene. Dersom problemene ligger i manglende egnethet, vil dette mer være en oppgave for helsetilsynet å følge opp, jf tilsynets myndighet etter helsepersonelloven § 57. I enkelte tilfeller kan årsaken til problemer med godkjenning av turnustjenesten være en kombinasjon av manglende faglig kyndighet og sviktende skikkethet/egnethet. Dersom det er nødvendig med en nærmere vurdering av turnuslegens egnethet for yrket, vil helsetilsynet i fylket kunne oppnevne sakkyndig til å bistå vurderingen av turnuslegen.

I særlige situasjoner kan det være aktuelt å ta turnuslegen ut av tjenesten inntil saken er nærmere avklart. SAFH er gitt myndighet til dette etter turnusforskriften §16 andre ledd, og etter arbeidsrettslige regler kan arbeidsgiver ta vedkommende ut av tjenesten. Dersom det er grunn til å tro at vilkårene for tilbakekall er tilstede og turnuskandidaten anses å være til fare for sikkerheten i helsetjenesten kan statens helsetilsyn suspendere lisens etter helsepersonelloven § 58. Når vedkommende er tatt ut av tjeneste, vil vedkommende ikke lenger ha gyldig turnuslisens siden denne er direkte knyttet til turnustjenesten. Det må forutsettes at det er et tett samarbeid mellom de ulike aktører og at man sørger for at turnuskandidatens interesser blir ivaretatt ved tilbud om samtale og oppfølging, se turnusforskriften §16 andre ledd.

Del 6 Praktiske opplysninger

Sosial- og helsedirektoratet (www.shdir.no)
Pb 7000 St Olavs plass
0130 Oslo
Telefon: 24 16 30 00
Fax: 24 16 30 28

Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH) (www.safh.no)
Pb 8053 Dep
0031 Oslo
Telefon: 21 52 97 00
Fax: 21 52 97 03

Universitetet i Oslo
Sekretariatet for utenlandsmedisinere
Pb 1072 Blindern
0316 Oslo
Telefon: 22 85 50 50

(www.med.uio.no/turnus)
Universitetsadministrasjonen RH/Ahus/Dnr/Heled
Boks 1171 Blindern, 0318 Oslo

Vedlegg 1

Målbeskrivelse for turnustjenesten for leger

Turnuslegen tjenestegjør i underordnet legestilling med i hovedsak de samme rettigheter og plikter som gjelder for leger for øvrig, men slik at turnuslegen arbeider under tilsyn, veiledning og supervisjon av overordnede leger.

Hovedmål

•Τυρνυστφενεστενσ ηενσικτ ερ ατ τυρνυσλεγεν γφεννομ αρβειδ σομ λεγε υνδερ σærskilt veiledning, opplæring og supervisjon skal få nødvendig erfaring og praktisk rutine for selvstendig å kunne utføre vanlig legevirksomhet på en forsvarlig måte.

Delmål

Delmål for sykehus-tjenesten.

Sykehusdelen av turnustjenesten skal gi turnuslegen grunnleggende og bred erfaring med legearbeid i spesialisthelsetjenesten i institusjon. Tjenesten skal bidra til å utvikle gode arbeidsvaner med hensyn til pasientkontakt, samarbeid med andre yrkesgrupper og kommunikasjon med andre deler av helsevesenet.

I det kliniske arbeid skal det legges vekt på erfaring med akutte tilstander, slik at turnuslegen ved endt tjeneste selvstendig kan håndtere kliniske situasjoner der unnlatelse eller forsinkelse setter pasienten i alvorlig fare.

Tjenesten skal gi kliniske erfaring, slik at turnuslegen etter endt sykehus-tjeneste: kan opptre korrekt og kommunisere med pasient, pårørende og samarbeidende personell kan oppta anamnese, foreta en vanlig klinisk undersøkelse, og på grunnlag av disse vurdere og drøfte symptomer, diagnose, prognose, samt planlegge eventuelle videre undersøkelser, behandling og tiltak, og ta stilling til indikasjoner og kontraindikasjoner for disse

kan gi pasient og pårørende adekvat informasjon

kan gi en kortfattet og dekkende muntlig presentasjon (rapport) av pasienters sykehistorie og kliniske tilstand overfor kolleger og øvrig helsepersonell

kan utføre journal-, epikrise- og annet dokumentasjonsarbeid på tilfredsstillende måte, herunder bruk av ulike aktuelle skjemaer, rekvisisjoner og attester

har kjennskap til lover og regler som styrer legevirksomhet i sykehus, herunder hvilke prosedyrer som skal følges når det har intruffet skade eller kan være begått feil.

Delmål for turnustjeneste i kommunehelsetjenesten

Turnustjenesten i kommunehelsetjenesten skal gi turnuslegen opplæring i allmenntilmedisin og samfunnsmedisin. Turnuslegen skal få kjennskap til hele spekteret av kommunehelsetjenestens ansvars- og arbeidsområde. I det kliniske arbeidet legges vekt på allmenntilmedisinske arbeidsmetoder, og tjenesten skal supplere turnuslegens erfaringer fra sykehus-turnustjenesten. Turnuslegen deltar i den kommunale legevakt-tjeneste på linje med kommunens øvrige leger.

Turnuslegen skal etter endt tjeneste:

kunne foreta anamneseopptak og utføre vanlig klinisk undersøkelse, vurdere differensialdiagnoser og omsorgsnivå og kunne igangsette behandling, samt kjenne de vanlige rutiner ved henvisning til andre ledd i behandlingsskjeden

kunne utføre journal- og annet dokumentasjonsarbeid på tilfredsstillende måte, herunder bruk av ulike aktuelle skjemaer, rekvisisjoner og attester

kjenne de akuttmedisinske rutiner og behandlingssopplegg i kommunen, og kjenne legevakt-tjenestens funksjoner og samarbeidsforhold innen den akuttmedisinske kjede i aktuelle kommune og fylke

ha kunnskap om hva som kreves for rasjonell kontordrift, og hvilke laboratorieprøver som bør utføres i allmennpraksis

kunne håndtere problemstillinger som krever tverrfaglig tilnærming i form av samarbeidsmøter og derved kjenne samarbeidspartnere i den kommunale helse- og sosialtjeneste og det lokale trygdekontor
ha praktisk kjennskap til andre legetjenester så som tjeneste ved sykehjem eller annen boform med heldøgns omsorg og pleie, og forebyggende helsearbeid i helsestasjon og skolehelsetjeneste
ha fått innføring i kommunal saksbehandling og ha kjennskap til helsetjenestens plass i den kommunale organisasjon
ha kunnskap om lover og regler som styrer kommunehelsetjenesten og ha deltatt i samfunnsmedisinsk arbeid, herunder miljørettet arbeid og andre offentlige legeoppgaver.

Vedlegg 2:

Forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege
Kapittel 1 Generelle bestemmelser

§1. Formål og målbeskrivelse

Formålet med den praktiske tjenesten (turnustjenesten) er at turnuslegen gjennom arbeid som lege under særskilt veiledning, opplæring og supervisjon skal få nødvendig erfaring, herunder erfaring med akutte tilstander, samt tilegne seg praktisk rutine for selvstendig å kunne utføre vanlig legevirksomhet på forsvarlig måte.

Den praktiske tjenesten skal tilrettelegges på forsvarlig måte og utføres i tråd med gjeldende regelverk og i samsvar med målbeskrivelse fastsatt av Sosial- og helsedirektoratet.

§2. Forskriftens virkeområde

Forskriften gjelder for medisinske kandidater og turnusleger som må gjennomføre praktisk tjeneste som vilkår for autorisasjon som lege i Norge.

Forskriften gjelder også for de som har utenlandsk autorisasjon som lege, og som må gjennomføre praktisk tjeneste i Norge helt eller delvis for å få norsk autorisasjon.

Forskriften gjelder dessuten for turnusstedet hvor den praktiske tjenesten utføres, herunder veileder og den lege som er ansvarlig for tjenesten.

§3. Definisjoner og forklaringer

I denne forskriften menes med:

- a) Student: person som studerer medisin
- b) Medisinsk kandidat/ kandidat: person som har norsk cand.med.-grad eller tilsvarende utenlandsk eksamen godkjent som jevn god med norsk cand.med.-grad
- c) Turnuslege: medisinsk kandidat som har påbegynt praktisk tjeneste (turnustjeneste) og som har lisens til å utføre slik tjeneste
- d) Turnussted: sykehus eller kommune hvor den praktiske tjenesten utføres
- e) Turnuslisens: lisens utstedt av Sosial- og helsedirektoratet, jf. [kapittel 1a](#) i forskrift om lisens til helsepersonell av 21. desember 2000 nr. 1379
- f) Turnuslegestilling: stilling som inngår i Sosial- og helsedirektoratets fastsatte antall turnusplasser og som innehas av turnuslege

- g) Turnustilskudd: økonomisk tilskudd som tildeles turnusstedet for å medvirke til gjennomføringen av den praktiske tjenesten for turnusleger.

§4. Gjennomføring av og innholdet i den praktiske tjenesten

Den praktiske tjenesten skal som hovedregel utføres i direkte tilknytning til bestått medisinsk embetseksamen (cand.med.-grad), og samlet over 18 måneder.

Den praktiske tjenesten består av 12 måneders tjeneste i sykehus etterfulgt av 6 måneders tjeneste i kommunehelsetjenesten.

Tjenesten i sykehus skal utføres ved avdelinger med akuttfunksjon, og kan omfatte enten:

- a) 4 måneders tjeneste ved generell kirurgisk avdeling, 4 måneders tjeneste ved generell indremedisinsk avdeling og 4 måneders tjeneste ved én av enten psykiatrisk avdeling, barneavdeling, anestesiavdeling eller avdeling for kvinnesykdommer og fødselshjelp, eller
- b) 6 måneders tjeneste ved generell kirurgisk avdeling og 6 måneders tjeneste ved generell indremedisinsk avdeling.

Tjenesten i kommunehelsetjenesten skal i hovedsak utføres i klinisk allmenntjeneste som innbefatter allmenntjenestiske offentlige legeoppgaver.

§5. Tjeneste på anvist sted

Den praktiske tjenesten skal utføres i turnuslegestilling som er opprettet i henhold til §10. Annen type tjeneste eller virksomhet utført i vente- eller utsettelsestiden godkjennes verken helt eller delvis som praktisk tjeneste etter denne forskriften.

Kapittel II. Påmelding til praktisk tjeneste

§6. Påmelding til praktisk tjeneste

Påmelding til praktisk tjeneste sendes på fastsatt skjema til Sosial- og helsedirektoratet innen frister fastsatt av direktoratet. Påmeldingen er bindende for studenten/ kandidaten.

§7. Utsettelse av påmelding til praktisk tjeneste

Studenten/ kandidaten kan utsette påmelding til praktisk tjeneste slik at turnusstart kan forskyves med inntil 6 måneder etter forventet turnusstart.

Når særlige grunner tilsier det kan Sosial- og helsedirektoratet etter søknad samtykke til ytterligere utsettelse av påmelding til turnusstart. Dersom utsettelse av påmelding innvilges, må studenten/ kandidaten selv melde seg på til ny praktisk tjeneste, jf. §6.

§8. Utsettelse av praktisk tjeneste etter påmelding

Utsettelse av praktisk tjeneste etter at påmelding har funnet sted krever at det foreligger særlige grunner.

Søknad om utsettelse må sendes til Sosial- og helsedirektoratet så snart utsettelsesgrunnen foreligger. Dersom utsettelse innvilges, må studenten/ kandidaten selv melde seg på til ny praktisk tjeneste i henhold til §6. Studenten/ kandidaten vil etter ny påmelding og trekning være sikret å velge turnusplass, jf. §12 fjerde ledd.

§9. Særplass

Student/ kandidat kan søke Sosial- og helsedirektoratet om å få utføre praktisk tjeneste på et bestemt sted (særplass). Søknad om særplass skal som hovedregel fremsettes samtidig med påmelding til praktisk tjeneste.

Særplass kan tildeles dersom vedkommende:

- a) er enslig forsørger til barn under 12 år,
- b) har barn under 12 år og ønsker å utføre praktisk tjeneste på samme sted eller i rimelig nærhet av ektefelle/ samboer som avtjener militær førstegangstjeneste eller siviltjeneste,
- c) er samisktalende og ønsker å utføre den praktiske tjenesten i områder med samisktalende befolkning,
- d) oppgir andre særlige grunner som etter en helhetsvurdering tilsier at vedkommende bør få utføre turnustjenesten på et bestemt sted.

Kapittel III. Opprettelse og fordeling av turnusplasser

§10. Opprettelse og fordeling av turnusplasser

Sosial- og helsedirektoratet fastsetter hvor mange turnusplasser som skal opprettes i sykehus og i kommunene.

Sosial- og helsedirektoratet fordeler antall turnusplasser i sykehus til hver av de regionale helseforetak. De regionale helseforetakene oppretter det tildelte antall plasser i sykehus innen helseregionen.

Turnusplasser i kommunehelsetjenesten fastsettes fylkesvis av Sosial- og helsedirektoratet, og fordeles av fylkesmannen til de enkelte kommuner.

Sosial- og helsedirektoratet kan fastsette nærmere retningslinjer for opprettelse av turnusplasser og for hvordan turnusplassene skal fordeles på landsbasis, både til sykehus innenfor den enkelte helseregion og til kommunene innen det enkelte fylke.

0 Endret ved [forskrift 19 des 2002 nr. 1714](#) (i kraft 1 jan 2003).

§11. Pålegg om mottak av turnusleger

Sosial- og helsedirektoratet kan om nødvendig pålegge det enkelte regionale helseforetak og den enkelte kommune å motta turnusleger til praktisk tjeneste, jf. [spesialisthelsetjenesteloven §3-5](#) og [kommunehelsetjenesteloven §6-1](#).

Pålegg om å motta turnuslege skal så langt som mulig gis i god tid før turnuslegen(e) skal mottas. Turnusstedet skal få anledning til å uttale seg før slikt pålegg gis.

Vedtak om pålegg kan påklages etter bestemmelsene i [forvaltningsloven](#).

§12. Valg av turnusplasser og overføring til venteliste

Sosial- og helsedirektoratet sørger for trekning som angir rekkefølgen for valg av turnusplasser.

Når alle turnusplassene er valgt, blir de av studentene/ kandidatene som eventuelt ikke har fått turnusplass, overført til en venteliste. Disse studentene/ kandidatene får utsatt turnusstart med inntil 6 måneder.

Ved frafall av studenter/ kandidater som har fått turnusplass, gis studentene/ kandidatene på ventelisten tilbud om plass. Trekningsnummeret angir i hvilken rekkefølge de får tilbud om plass.

Ved påfølgende trekning tas studentene/ kandidatene på ventelisten inn i trekningen sammen med de andre påmeldte, men slik at de er sikret å velge turnusplass.

Sosial- og helsedirektoratet kan gi nærmere retningslinjer vedrørende valg av turnusplass og for hvordan ordningen med venteliste skal gjennomføres.

Kapittel IV. Nærmere om turnusstedets og turnuslegens plikter og rettigheter

§13. Turnusstedets plikter

Turnusstedet skal legge forholdene til rette slik at den praktiske tjenesten kan gjennomføres på anvist turnusplass. Turnusstedet skal sørge for at turnuslegen kan utføre tjenesten i tråd med gjeldende regelverk og målbeskrivelse, herunder:

- a) gi nødvendig opplæring, veiledning og supervisjon,
- b) oppnevne personlig veileder for turnuslegen og
- c) påse at turnuslegen gis evaluering underveis og ved slutten av hver turnusperiode som en del av grunnlaget for attestasjon i forbindelse med godkjenning av den praktiske tjenesten.

Turnusstedet skal etter endt praktisk tjeneste sørge for at det gis en attest fra veileder og den legen som er ansvarlig for tjenesten. Av attesten skal det fremgå om den praktiske tjenesten er fullført tilfredsstillende og i tråd med målbeskrivelsen. Attesten skal inneholde en anbefaling av om den praktiske tjenesten bør godkjennes.

§14. Turnuslegens status

Turnuslegen er arbeidstaker og arbeidsgiveransvaret påhviler turnusstedet.

Turnusstedet har plikt til å motta den turnuslegen som blir tildelt.

§15. Plikt til å ta imot anvist turnusplass

Turnuslegen plikter å møte opp til turnusstart ved anvist turnusplass. Turnuslege som ikke tar imot anvist turnusplass, mister turnusplassen og må melde seg til ny praktisk tjeneste, jf. [§6](#).

Dersom kandidat som er anvist turnusplass ikke møter til praktisk tjeneste, skal turnusstedet uten opphold varsle Sosial- og helsedirektoratet.

§16. Manglende evne til gjennomføring

Hvis det avdekkes at turnuslegen ikke evner å gjennomføre den praktiske tjenesten i tråd med gjeldende regelverk og målbeskrivelse, skal turnusstedet ut fra situasjonen i det enkelte tilfellet forsøke å hjelpe turnuslegen til rette. Hvis dette ikke fører frem skal turnusstedet, etter å ha varslet turnuslegen, gi en begrunnet melding til Sosial- og helsedirektoratet.

Sosial- og helsedirektoratet skal sørge for at turnuslegen tilbys samtale og nærmere oppfølging, og kan hvis nødvendig ta turnuslegen ut av tjenesten.

§17. Turnustilskudd til kommunen

Kommunene mottar et økonomisk tilskudd for å medvirke til gjennomføringen av den praktisk tjenesten for turnusleger.

Dersom kommunen i perioder ikke mottar turnusleger, jf. [§12](#), vil kommunen likevel få tildelt turnustilskuddet.

Misligholder kommunen sine forpliktelser i henhold til forskriften, kan Sosial- og helsedirektoratet bestemme at turnustilskuddet bortfaller, eller at kommunen i en nærmere fastsatt periode fratras turnuslegestillinger.

§18. Lønns- og driftsutgifter

Lønns- og driftsutgifter i forbindelse med gjennomføringen av turnustjenesten skal dekkes av turnusstedet.

§19. Bolig

Turnusstedet skal skaffe turnuslegen bolig.

Kapittel V. Godkjenning av den praktiske tjenesten

§20. Godkjenning av den praktiske tjenesten

For å få godkjent den praktiske tjenesten må turnuslegen godtgjøre ved attester at tjenesten er fullført i tråd med gjeldende regelverk og fastsatt målbeskrivelse. Sosial- og helsedirektoratet avgjør om den praktiske tjenesten kan godkjennes som vilkår for å få autorisasjon som lege.

Det kan stilles krav om at hele eller deler av den praktiske tjenesten i sykehus og/ eller i kommunehelsetjenesten må utføres på nytt.

I særlige tilfeller kan det stilles krav om at turnuslegen må skaffe seg kompetanse på nærmere fastsatte områder før vedkommende kan fullføre den praktiske tjenesten.

Kapittel V. Øvrige bestemmelser

§21. Adgang til å gi retningslinjer og gjøre unntak

Sosial- og helsedirektoratet kan gi nærmere retningslinjer for utfylling og gjennomføring av denne forskriften.

Dersom særlige grunner foreligger kan Sosial- og helsedirektoratet gjøre unntak fra bestemmelsene i denne forskriften.

§22. Klageadgang

Vedtak truffet i henhold til forskriften her kan påklages i samsvar med [forvaltningslovens](#) bestemmelser.

§23. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2002.

§24. Overgangsregler

Forskriften gjelder fra 1. januar 2002, men slik at:

- a) Turnusleger som påbegynte den praktiske tjenesten i sykehus vinter 2001 starter praktisk tjeneste i kommunehelsetjenesten 15. januar 2002.
- b) Turnusleger med oppstart av den praktiske tjenesten i kommunehelsetjenesten vinteren 2002, starter 15. januar 2002.

De retningslinjer og den målbeskrivelse som etter det tidligere regelverket gjaldt ved forskriftens ikrafttredelse, gjelder så langt de passer inntil nye retningslinjer og målbeskrivelse er fastsatt.

§25. Endringer i andre forskrifter

Vedlegg 3 :

Adressater:

Alle helseforetak
RHF
Landets fylkesmenn
Den norske legeförening
KS
NAVO
Universitetet i Oslo, Tromsø, Bergen, Trondheim (NTNU)
SAFH
Statens helsetilsyn
Helse og omsorgsdepartementet
Landets kommuner
Fylkesveiledere